

Original Article (Quantified)

Analysis of the Relationship between Knowledge Management and Scientific Creativity with the Mediating Role of Intellectual Capital among Literature Students

Hojatollah Esmailnia Ganji

Lecturer at Farhangian University, Tehran, Iran

Receive:

16 February 2022

Revise:

19 April 2022

Accept:

11 May 2022

Keywords:

Scientific Creativity,
Knowledge Management,
Intellectual Capital,
Literature Students

Abstract

The purpose of this study is to examine the relationship between knowledge management and scientific creativity with the mediating role of intellectual capital among students of literature. This research was conducted using a descriptive–correlational approach and structural equation modeling. The statistical population consisted of 130 literature students, from whom a sample was purposefully selected and examined. Standardized questionnaires on knowledge management, intellectual capital, and scientific creativity were employed to measure the research variables. The findings indicated that knowledge management has a positive and significant effect on scientific creativity, and intellectual capital also exerts a considerable influence on scientific creativity. Moreover, the results revealed that knowledge management has a substantial impact on intellectual capital, and intellectual capital plays a strong and significant mediating role in the relationship between knowledge management and scientific creativity. Accordingly, a significant portion of the effect of knowledge management on scientific creativity is transmitted through the enhancement of human, structural, and relational capital. These results suggest that improving the mechanisms for knowledge creation, sharing, and application within the university environment, along with strengthening intellectual capital, can foster greater scientific creativity among literature students. The findings of this study are consistent with the results of previous domestic and international studies and highlight the importance of knowledge management and intellectual capital in the development of scientific creativity.

Please cite this article as (APA): Esmailnia Ganji, H. (2022). Analysis of the Relationship between Knowledge Management and Scientific Creativity with the Mediating Role of Intellectual Capital among Literature Students. *Management and Educational Perspective*, 4(1),130-147.

Publisher: Institute of Management fekrenoandish	https://dx.doi.org/10.22034/JMEP.2022.340035.1113	
Corresponding Author: Hojatollah Esmailnia Ganji		
Email: h.esmailnia@nit.ac.ir	Creative Commons: CC BY 4.0	

Extended Abstract

Introduction

Scientific creativity, as one of the fundamental components of knowledge production and cultural development, plays a decisive role in determining the quality of universities' scientific outputs. In the field of humanities—and particularly in literature—scientific creativity is not limited to innovation in research methods or the production of scientific works; rather, it encompasses the ability to reinterpret concepts, critically reread texts, and offer new approaches to literary analysis. Therefore, understanding the factors that can foster scientific creativity among literature students is essential for enhancing the academic level of universities and expanding the capacity of literary research (Taheri Barmaei et al., 2020).

One of the most important of these factors is **knowledge management**—a systematic process through which knowledge is created, stored, shared, and applied (Azimi et al., 2020). Universities and educational settings can foster scientific creativity only when the knowledge management cycle functions effectively within them. Knowledge management not only facilitates students' access to reliable sources but also, by providing interactive platforms, creates opportunities for idea exchange, the emergence of new insights, and collective learning (Rahnaward Ahan & Mohammadi, 2009).

However, knowledge management alone is not sufficient. Its effectiveness largely depends on another factor that has recently gained substantial attention: **intellectual capital**.

Intellectual capital refers to a set of intangible assets such as specialized knowledge, skills, experiences, communication competencies, organizational culture, and structural capital—elements that can directly and indirectly enhance academic and research performance (Ozkan et al., 2017). In the academic environment, a rich human capital base, supportive structures, and effective social relationships can provide the foundation for transforming existing knowledge into new creativity. Hence, intellectual capital may play a mediating role in the relationship between knowledge management and scientific creativity—meaning that knowledge management can enhance scientific creativity only when the knowledge is absorbed and converted into value within an enriched framework of intellectual capital (Ali Mohammadi et al., 2020).

Theoretical Foundations of the Study

Knowledge Management

Universities, as centers for the production and dissemination of knowledge, require mechanisms that enable them to manage existing knowledge in a systematic manner. In this regard, knowledge management helps students not only access scientific resources but also share their knowledge with others, benefit from each other's experiences, and ultimately generate new ideas. Knowledge management processes typically include **knowledge creation, knowledge storage, knowledge sharing, and knowledge application**, each of which can play an important role in developing individuals' scientific capabilities (Hebibi et al., 2019).

Among literature students, knowledge management can be facilitated through studying diverse sources, participating in academic discussions, utilizing academic databases, and interacting with professors as well as fellow students. Such processes can lead to a deeper understanding of literary texts and theories. Ultimately, these activities may contribute to the development of novel ideas and the enhancement of scientific creativity.

Scientific Creativity

Scientific creativity refers to the ability to generate new and valuable ideas, theories, or solutions within scientific domains. This concept is considered one of the key drivers of scientific advancement and the development of knowledge. Scientific creativity typically

emerges from the interaction among knowledge, cognitive skills, intrinsic motivation, and a supportive environment (Bahramzadeh, 2019).

In the field of humanities—and particularly in literature—scientific creativity often manifests through proposing new interpretations of literary texts, presenting innovative perspectives in literary criticism, or integrating different theoretical frameworks for the analysis of literary works. Students who possess a higher level of scientific creativity tend to demonstrate a greater capacity to present original viewpoints and conduct innovative research.

Various factors can influence scientific creativity, including the educational environment, access to academic resources, scholarly interactions, and the extent of knowledge sharing among individuals. In this regard, knowledge management can provide a platform through which students become familiar with diverse ideas and perspectives, thereby enhancing their creative capacities (Munir, 2016).

Intellectual Capital

In today's knowledge-based economy, intangible resources play a more significant role than physical assets in creating value and sustaining competitive advantage. One of the most important of these intangible resources is intellectual capital, which is defined as a combination of knowledge, skills, experiences, relationships, and organizational structures that contribute to value creation and performance improvement.

The concept of intellectual capital first attracted researchers' attention in the late twentieth century and gradually became one of the key constructs in the fields of knowledge management and human resource management. In academic and university settings, intellectual capital not only enhances scientific productivity but also provides a fertile ground for the emergence of creativity and innovation (Hosseini, 2019).

Intellectual capital generally refers to intangible assets manifested in the form of individuals' knowledge, organizational structures, and communication networks. Unlike physical capital—which is visible and directly measurable—intellectual capital is non-material in nature, and its value lies in its capacity to generate knowledge, solve problems, and foster innovation.

In organizations, particularly within universities, intellectual capital serves as a crucial driver of educational quality improvement, research development, and knowledge production. For this reason, many scholars have identified intellectual capital as one of the most strategic resources in knowledge-based organizations (Jalalian, 2019).

Research Methodology

This study is applied in purpose and descriptive–survey in method. The statistical population consists of literature students at Islamic Azad University, Tehran Branch. From this population, a purposeful sample of 130 students was selected, and the research questionnaires were distributed among them.

The data collection instrument used in this study was a standardized questionnaire. To test the research hypotheses and validate the conceptual model, Structural Equation Modeling (SEM) was employed using the Partial Least Squares (PLS) method and the Smart PLS software.

The PLS approach, which is variance-based, was selected because it imposes fewer restrictions compared to covariance-based SEM techniques such as LISREL or AMOS. Its primary advantage lies in requiring a smaller sample size while still providing reliable results for complex models. Therefore, considering the study's relatively limited sample and the exploratory–confirmatory nature of its conceptual model, PLS was deemed the most appropriate method for data analysis.

Research Findings

Intellectual Capital → Scientific Creativity

The path coefficient of **0.653** and the t-statistic of **5.55** indicate that intellectual capital has a very strong and positive effect on scientific creativity. In other words, as the level of students'

intellectual capital (comprising human, structural, and relational capital) increases, their level of scientific creativity rises significantly. This path coefficient underscores the substantial impact of this variable on the outcome.

Research Findings

Knowledge Management → Scientific Creativity

The path coefficient of 0.305 with a t-statistic of 2.64 indicates that knowledge management also has a positive and significant effect on scientific creativity; however, the strength of this effect is lower than that of intellectual capital. This result suggests that the ability to create, store, share, and apply knowledge can enhance scientific creativity, but its independent effect is moderate.

Knowledge Management → Intellectual Capital

The very high path coefficient of 0.785 along with a t-statistic of 13.60 demonstrates a very strong and significant relationship between knowledge management and intellectual capital. This finding indicates that knowledge management is one of the most influential factors in strengthening students' intellectual capital. In other words, improving knowledge management processes significantly enhances students' knowledge base, structural resources, and academic interactions, which together constitute intellectual capital.

Indirect Effect of Knowledge Management on Scientific Creativity through Intellectual Capital

The path coefficient of 0.513 with a t-statistic of 5.64 indicates that knowledge management, beyond its direct effect, exerts a highly significant indirect effect on scientific creativity via intellectual capital. Notably, this indirect effect is stronger than the direct effect of knowledge management on scientific creativity.

Therefore, intellectual capital functions as a powerful mediator in this relationship, implying that a substantial portion of the impact of knowledge management on scientific creativity is transmitted through strengthening intellectual capital.

Discussion and Conclusion

The findings of this study indicate that knowledge management and intellectual capital play a significant role in explaining students' scientific creativity, and the relationships among the examined variables are statistically significant. The results show that intellectual capital has a positive and relatively strong effect on scientific creativity. This suggests that as students' levels of knowledge, skills, experiences, and academic interactions increase, greater opportunities are created for the emergence of novel ideas and creative scientific output. In academic environments, intellectual capital can serve as a foundation for fostering critical thinking, exchanging perspectives, and developing innovative approaches to scientific analysis. Therefore, strengthening the components of intellectual capital—particularly human and relational capital—can effectively enhance students' creative capabilities.

Moreover, the results demonstrate that knowledge management has a positive and significant effect on scientific creativity. This finding implies that processes such as knowledge creation, storage, sharing, and application can facilitate the generation of new ideas and scientific innovation among students. When students operate in environments that encourage knowledge exchange, access to academic resources, and intellectual interaction, the likelihood of scientific creativity increases.

The findings also reveal that knowledge management exerts a very strong and significant effect on intellectual capital. This indicates that improving knowledge management mechanisms leads to the enhancement of human, structural, and relational capital within the university context. Under such conditions, existing knowledge is more effectively organized and transferred, thereby strengthening individuals' intellectual and academic capacities.

One of the most important findings of this study is the confirmation of the mediating role of intellectual capital in the relationship between knowledge management and scientific creativity. The results show that knowledge management not only has a direct effect on scientific creativity but also contributes to its enhancement indirectly through the development of intellectual capital. In fact, a substantial portion of the impact of knowledge management on scientific creativity is transmitted through intellectual capital. This suggests that while knowledge management provides the infrastructure for access to and exchange of information, the transformation of knowledge into creative ideas largely depends on the level of intellectual capital among individuals and the quality of the academic environment.

تحلیل رابطه مدیریت دانش و خلاقیت علمی با نقش میانجی سرمایه فکری در میان دانشجویان ادبیات

حجت اله اسماعیل نیا گنجی

مدرس دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

چکیده

هدف این پژوهش بررسی رابطه میان مدیریت دانش و خلاقیت علمی با نقش میانجی سرمایه فکری در میان دانشجویان رشته ادبیات است. این مطالعه با رویکرد توصیفی-همبستگی و با استفاده از مدل سازی معادلات ساختاری انجام شد. جامعه آماری ۱۳۰ نفر از دانشجویان رشته ادبیات بود که نمونه‌ای به صورت هدفمند انتخاب و مورد بررسی قرار گرفت. برای سنجش متغیرهای پژوهش از پرسشنامه‌های استاندارد مدیریت دانش، سرمایه فکری و خلاقیت علمی استفاده شد. نتایج نشان داد که مدیریت دانش تأثیر مثبت و معناداری بر خلاقیت علمی دارد و سرمایه فکری نیز اثر قابل توجهی بر خلاقیت علمی بر جای می‌گذارد. همچنین یافته‌ها حاکی از آن بود که مدیریت دانش تأثیر قابل ملاحظه‌ای بر سرمایه فکری دارد و سرمایه فکری نقش میانجی قوی و معناداری در رابطه بین مدیریت دانش و خلاقیت علمی ایفا می‌کند. بر این اساس، بخشی مهم از اثر مدیریت دانش بر خلاقیت علمی از طریق ارتقای سرمایه انسانی، ساختاری و ارتباطی منتقل می‌شود. این نتایج نشان می‌دهد که بهبود سازوکارهای خلق، به اشتراک‌گذاری و به کارگیری دانش در محیط دانشگاهی، همراه با تقویت سرمایه فکری، می‌تواند زمینه‌ساز افزایش خلاقیت علمی در میان دانشجویان ادبیات باشد. یافته‌های پژوهش همسو با نتایج مطالعات پیشین داخلی و خارجی بوده و بر اهمیت نقش مدیریت دانش و سرمایه فکری در رشد خلاقیت علمی تأکید می‌کند.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۱/۲۷

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۱/۰۱/۳۰

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۲/۲۱

کلید واژه‌ها:

خلاقیت علمی،

مدیریت دانش،

سرمایه فکری،

دانشجویان ادبیات

لطفاً به این مقاله استناد کنید (APA): اسماعیل نیا گنجی، حجت اله. (۱۴۰۱). تحلیل رابطه مدیریت دانش و خلاقیت علمی با نقش میانجی سرمایه فکری در میان دانشجویان ادبیات. فصلنامه مدیریت و چشم انداز آموزش. (۱): ۱۳۰-۱۴۷.

	https://doi.org/10.22034/jmep.2026.227073.1006	ناشر: موسسه مدیریت فکر نو اندیش
		نویسنده مسئول: حجت اله اسماعیل نیا گنجی
	Creative Commons: CC BY 4.0	ایمیل: h.esmaeilnia@nit.ac.ir

مقدمه

خلاقیت علمی، به عنوان یکی از بنیادی‌ترین مؤلفه‌های تولید دانش و توسعه‌ی فرهنگی، نقشی تعیین‌کننده در کیفیت خروجی‌های علمی دانشگاه‌ها ایفا می‌کند. در حوزه‌ی علوم انسانی و به‌ویژه رشته‌ی ادبیات، خلاقیت علمی تنها به نوآوری در روش‌های پژوهش یا تولید آثار علمی محدود نمی‌شود، بلکه شامل توانایی بازآفرینی مفاهیم، بازخوانی انتقادی متون و ارائه‌ی رویکردهای تازه در تحلیل ادبی است. بنابراین، شناخت عواملی که می‌توانند خلاقیت علمی دانشجویان ادبیات را تقویت کنند، برای ارتقای سطح علمی دانشگاه‌ها و توسعه‌ی ظرفیت پژوهش‌های ادبی ضروری است (Taheri Barmaei et al, 2020). یکی از مهم‌ترین این عوامل «مدیریت دانش» است؛ فرایندی نظام‌مند که طی آن، دانش ایجاد، ذخیره، اشتراک‌گذاری و به‌کار گرفته می‌شود (Azimi et al, 2020). دانشگاه‌ها و محیط‌های آموزشی، زمانی قادر به پرورش خلاقیت علمی هستند که چرخه‌ی مدیریت دانش در آن‌ها به‌درستی عمل کند. مدیریت دانش نه تنها دسترسی دانشجویان به منابع معتبر را تسهیل می‌کند، بلکه از طریق ایجاد بسترهای تعاملی، فرصت تبادل ایده‌ها، شکل‌گیری بینش‌های تازه و یادگیری جمعی را فراهم می‌سازد (Rahnaward-Ahan & Mohammadi, 2009). با این حال، مدیریت دانش به‌تنهایی کافی نیست و تأثیر آن تا حد زیادی وابسته به عامل دیگری است که در سال‌های اخیر اهمیت فراوانی یافته است: «سرمایه فکری»

سرمایه فکری به مجموعه‌ای از دارایی‌های نامشهود نظیر دانش تخصصی، مهارت‌ها، تجربیات، توانمندی‌های ارتباطی، فرهنگ سازمانی و سرمایه‌ی ساختاری اشاره دارد؛ عناصری که می‌توانند عملکرد علمی و پژوهشی را به‌طور مستقیم و غیرمستقیم ارتقا دهند (Ozkan et al, 2017). در محیط دانشگاهی، سرمایه‌ی انسانی غنی، ساختارهای حمایتی مناسب و روابط اجتماعی مؤثر می‌توانند زمینه‌ی تبدیل دانش موجود به خلاقیت جدید را فراهم کنند. از این‌رو، سرمایه فکری ممکن است نقشی میانجی در رابطه‌ی مدیریت دانش و خلاقیت علمی ایفا کند؛ به این معنا که مدیریت دانش زمانی قادر است خلاقیت علمی را افزایش دهد که این دانش در بستر مناسبی از سرمایه‌ی فکری جذب شده و به ارزش تبدیل شود (Ali Mohammadi et al, 2020). با توجه به اهمیت روزافزون این سه مفهوم، بررسی ارتباط میان مدیریت دانش و خلاقیت علمی با در نظر گرفتن نقش میانجی سرمایه فکری، به‌ویژه در میان دانشجویان ادبیات، اهمیت ویژه‌ای پیدا می‌کند. دانشجویان ادبیات در فرایند مطالعه و تحلیل متون، تولید آثار ادبی، مشارکت در مباحث نقد ادبی و انجام پژوهش‌های نظری، بیش از دیگر گروه‌ها با فرایندهای ذهنی پیچیده و تولید معنا سر و کار دارند. بنابراین، شناخت سازوکارهایی که می‌توانند خلاقیت علمی آنان را افزایش دهند، نه تنها به پیشبرد فعالیت‌های پژوهشی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند کیفیت آموزش ادبی و تولید آثار علمی را نیز بهبود بخشد. این پژوهش در تلاش است تا با تبیین جامع این ارتباطات، تصویری شفاف از اثرگذاری مدیریت دانش بر خلاقیت علمی و نقش کلیدی سرمایه‌ی فکری در این میان ارائه دهد.

مبانی نظری پژوهش

مدیریت دانش

مدیریت دانش یکی از مفاهیم کلیدی در سازمان‌های دانشی و به‌ویژه محیط‌های دانشگاهی به شمار می‌رود. این مفهوم به مجموعه‌ای از فرایندها، ساختارها و راهبردهایی اشاره دارد که به ایجاد، ذخیره‌سازی، تسهیم و به‌کارگیری دانش در سازمان کمک می‌کند. هدف اصلی مدیریت دانش، استفاده مؤثر از دانش موجود و تبدیل آن به مزیت رقابتی و ارزش افزوده است. در محیط‌های آموزشی، مدیریت دانش نقش مهمی در تسهیل یادگیری، افزایش تعامل علمی و ارتقای کیفیت پژوهش‌ها ایفا می‌کند (Masic et al, 2017).

دانشگاه‌ها به عنوان مراکز تولید و انتقال دانش، نیازمند سازوکارهایی هستند که بتوانند دانش موجود را به شکلی نظام‌مند مدیریت کنند. در این راستا، مدیریت دانش به دانشجویان کمک می‌کند تا علاوه بر دسترسی به منابع علمی، بتوانند دانش خود را با دیگران به اشتراک بگذارند، از تجربیات همدیگر بهره ببرند و در نهایت ایده‌های جدیدی تولید کنند. فرایندهای مدیریت دانش معمولاً شامل خلق دانش، ذخیره دانش، اشتراک دانش و کاربرد دانش هستند که هر یک می‌توانند نقش مهمی در توسعه توانمندی‌های علمی افراد داشته باشند (Hebibi et al, 2019). در میان دانشجویان رشته ادبیات، مدیریت دانش می‌تواند از طریق مطالعه منابع متنوع، مشارکت در بحث‌های علمی، استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی و تعامل با استادان و سایر دانشجویان، زمینه شکل‌گیری درک عمیق‌تر از متون و نظریه‌های ادبی را فراهم کند. این فرایندها در نهایت می‌توانند به شکل‌گیری ایده‌های نو و افزایش خلاقیت علمی منجر شوند.

خلاقیت علمی

خلاقیت علمی به توانایی تولید ایده‌ها، نظریه‌ها یا راه‌حل‌های جدید و ارزشمند در حوزه‌های علمی اشاره دارد. این مفهوم یکی از عوامل مهم پیشرفت علمی و توسعه دانش محسوب می‌شود. خلاقیت علمی معمولاً در نتیجه تعامل میان دانش، مهارت‌های شناختی، انگیزه درونی و محیط حمایتی شکل می‌گیرد (Bahramzadeh, 2019). در حوزه علوم انسانی و به‌ویژه رشته ادبیات، خلاقیت علمی اغلب در قالب ارائه تفسیرهای جدید از متون ادبی، طرح دیدگاه‌های نو در نقد ادبی، یا ترکیب نظریه‌های مختلف برای تحلیل آثار ادبی نمود پیدا می‌کند. دانشجویانی که از سطح بالاتری از خلاقیت علمی برخوردار هستند، توانایی بیشتری در ارائه دیدگاه‌های بدیع و انجام پژوهش‌های نوآورانه دارند. عوامل متعددی می‌توانند بر خلاقیت علمی تأثیر بگذارند؛ از جمله محیط آموزشی، دسترسی به منابع علمی، تعاملات علمی، و میزان تسهیم دانش میان افراد. در این میان، مدیریت دانش می‌تواند بستری فراهم کند که از طریق آن، دانشجویان با ایده‌ها و دیدگاه‌های مختلف آشنا شوند و از این طریق توانایی خلاقانه خود را توسعه دهند (Munir, 2016).

سرمایه فکری

در اقتصاد دانش‌محور معاصر، منابع نامشهود بیش از دارایی‌های فیزیکی در ایجاد ارزش و مزیت رقابتی نقش دارند. یکی از مهم‌ترین این منابع نامشهود «سرمایه فکری» است که به‌عنوان مجموعه‌ای از دانش، مهارت‌ها، تجربیات، روابط و ساختارهای سازمانی تعریف می‌شود که می‌تواند به خلق ارزش و ارتقای عملکرد منجر شود. مفهوم سرمایه فکری

نخستین بار در دهه‌های پایانی قرن بیستم مورد توجه پژوهشگران مدیریت و اقتصاد قرار گرفت و به تدریج به یکی از مفاهیم کلیدی در حوزه مدیریت دانش و مدیریت منابع انسانی تبدیل شد. در محیط‌های علمی و دانشگاهی، سرمایه فکری نه تنها به افزایش بهره‌وری علمی کمک می‌کند، بلکه بستری مناسب برای شکل‌گیری خلاقیت و نوآوری فراهم می‌آورد (Hosseini, 2019). سرمایه فکری به‌طور کلی به دارایی‌های ناملموسی اشاره دارد که در قالب دانش افراد، ساختارهای سازمانی و شبکه‌های ارتباطی تجلی می‌یابد. برخلاف سرمایه‌های فیزیکی که قابل مشاهده و اندازه‌گیری مستقیم هستند، سرمایه فکری ماهیتی نامشهود دارد و ارزش آن از طریق توانایی در تولید دانش، حل مسئله و ایجاد نوآوری نمایان می‌شود. در سازمان‌ها و به‌ویژه در دانشگاه‌ها، سرمایه فکری می‌تواند عامل مهمی در بهبود کیفیت آموزش، توسعه پژوهش و افزایش توان تولید دانش باشد. به همین دلیل، بسیاری از پژوهشگران آن را به‌عنوان یکی از منابع استراتژیک در سازمان‌های دانش‌محور معرفی کرده‌اند (Jalalian, 2019).

بیشتر مدل‌های نظری سرمایه فکری، این مفهوم را به سه مؤلفه اصلی تقسیم می‌کنند: سرمایه انسانی، سرمایه ساختاری و سرمایه ارتباطی (یا سرمایه مشتری). سرمایه انسانی به دانش، مهارت‌ها، توانایی‌ها، خلاقیت و تجربیات افراد در یک سازمان اشاره دارد. این نوع سرمایه به‌عنوان مهم‌ترین بخش سرمایه فکری شناخته می‌شود، زیرا دانش و توانایی افراد پایه و اساس خلق دانش جدید و نوآوری است. در محیط‌های دانشگاهی، سرمایه انسانی شامل دانش تخصصی استادان و دانشجویان، مهارت‌های پژوهشی، توانایی تحلیل و تفسیر متون علمی و نیز قابلیت تولید ایده‌های نو است (Samiei & Zafarghandi, 2017).

سرمایه ساختاری به زیرساخت‌ها، فرایندها، سیستم‌ها و ساختارهای سازمانی اشاره دارد که امکان استفاده مؤثر از دانش را فراهم می‌کنند. این سرمایه شامل پایگاه‌های داده، نظام‌های اطلاعاتی، فرهنگ سازمانی، قوانین و رویه‌های آموزشی و پژوهشی است. در دانشگاه‌ها، وجود ساختارهای علمی مناسب، دسترسی به منابع اطلاعاتی، نظام‌های مدیریت دانش و فضای حمایتی برای پژوهش می‌تواند نقش مهمی در تقویت سرمایه ساختاری ایفا کند. این زیرساخت‌ها به افراد کمک می‌کنند تا دانش خود را به‌صورت مؤثر به اشتراک بگذارند و آن را به نوآوری و تولید علمی تبدیل کنند (Latas et al, 2017). سرمایه ارتباطی نیز به روابط و تعاملات یک سازمان با محیط بیرونی و درونی اشاره دارد. این نوع سرمایه شامل شبکه‌های ارتباطی، همکاری‌های علمی، اعتماد متقابل، ارتباط با سایر دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی و نیز تعاملات علمی میان اعضای یک جامعه دانشگاهی است. در میان دانشجویان، ارتباطات علمی با استادان، همکلاسی‌ها و پژوهشگران دیگر می‌تواند زمینه‌ساز تبادل دانش و شکل‌گیری ایده‌های خلاقانه شود. بنابراین، سرمایه ارتباطی نقش مهمی در گسترش جریان دانش و ارتقای ظرفیت نوآوری دارد (Chen et al, 2014).

در مجموع، سرمایه فکری به‌عنوان ترکیبی از دانش فردی، ساختارهای سازمانی و روابط اجتماعی، نقش مهمی در تقویت توانمندی‌های علمی و پژوهشی ایفا می‌کند. در محیط‌های دانشگاهی، این سرمایه می‌تواند زمینه‌ساز شکل‌گیری خلاقیت علمی و تولید دانش جدید باشد. از این رو، بسیاری از پژوهش‌ها نشان می‌دهند که سرمایه فکری می‌تواند به‌عنوان عاملی میانجی در رابطه میان مدیریت دانش و خلاقیت علمی عمل کند؛ به گونه‌ای که مدیریت دانش از طریق تقویت سرمایه انسانی، ساختاری و ارتباطی، شرایط لازم برای بروز خلاقیت و نوآوری علمی را فراهم می‌سازد (Ozkan, 2017).

پیشینه پژوهش

(Najafi, 2020)، در پژوهشی به تدوین مدل ارتباطی مدیریت دانش، خلاقیت و یادگیری سازمانی در معلمان تربیت بدنی پرداخت و با مطالعه بر ۵۵ نفر از معلمان تربیت بدنی شهرستان رودان و استفاده از روش مدلسازی معادلات ساختاری به این نتیجه رسیدند که بین مدیریت دانش با خلاقیت و یادگیری سازمانی معلمان تربیت بدنی رابطه وجود دارد. بین مدیریت دانش با خلاقیت معلمان نیز رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

(Jafari, S., & Azmoon, 2016)، در پژوهش خود به این نتیجه دست یافتند که بین راهبردهای یادگیری و سبکهای تدریس معلم، ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین فناوری اطلاعات، بهطور معنیداری، بر مدیریت دانش و مهارتهای ارتباطی، تأثیر دارد.

(Bathae & Torkiantabar, 2015)، در پژوهشی با موضوع رابطه رفتار اطلاعاتی با مؤلفه‌های خلاقیت در بین دانشجویان، به این نتیجه دست یافتند که بین رفتار اطلاعاتی دانشجویان و خلاقیت شناختی، رفتار اطلاعاتی و خلاقیت غیرشناختی، رفتار اطلاعاتی دانشجویان و بعد انگیزشی خلاقیت، رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. با وجود پژوهشهای متعدد در زمینه مدیریت دانش، رفتار اطلاعاتی و سبکهای تدریس، بررسی عمیق رابطه این مؤلفهها با خلاقیت معلمان ابتدایی و نقش میانجیگری خلاقیت در این میان، تا حد زیادی مغفول مانده است.

(akbay, 2019)، در پژوهش خود به بررسی رابطه بین رویه‌های مدیریت دانش و خلاقیت در بین اعضای هیئت علمی، در مؤسسات آموزش عالی می‌پردازد. یافته‌ها نشان داد که رابطه مثبتی بین این دو متغیر وجود دارد؛ به عبارت دیگر، مؤسسات آموزش عالی که رویه‌های مدیریت دانش قوی دارند، تمایل دارند اعضای هیئت علمی خلاق‌تری داشته باشند. (Adeinat & Abdulfatah, 2019)، در پژوهشی به بررسی فرهنگ سازمانی و فرایندهای مدیریت دانش در دانشگاه پرداختند و دریافته‌اند که فرهنگ سازمانی ادغام که در آن سازمان با تأکید بر ابتکار و خلاقیت فرد و توانمندسازی کارکنان مشخص می‌شود، لزوماً به طور کلی بر تمام فرایندهای مدیریت دانش تأثیری نداشته است. به طور خاص، فرهنگ سازمانی به طور عمده بر روند ایجاد دانش و سپس تبادل دانش در یک محیط عمومی دانشگاه تأثیر می‌گذارد.

(Munir, 2016)، در بررسی رابطه بین خودکارآمدی تدریس و خلاقیت با رفتار تدریس خلاقانه معلمان مقطع ابتدایی به این نتیجه دست یافت که خودکارآمدی تدریس و خلاقیت، به‌طور مثبت و معنی‌داری با رفتار تدریس خلاقانه معلمان ارتباط دارد. همچنین افزایش خودکارآمدی و خلاقیت میتواند به بهبود روشهای تدریس خلاقانه کمک کند.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و از نظر روش اجرای پژوهش توصیفی-پیمایشی است. جامعه آماری پژوهش متشکل از دانشجویان رشته ادبیات در دانشگاه آزاد تهران است که نمونه‌ای به حجم ۱۳۰ نفر به روش هدفمند از این افراد انتخاب و پرسشنامه پژوهش میان آنها توزیع گردید. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش پرسشنامه استاندارد بوده است. در این پژوهش از مدلسازی معادلات ساختاری با کمک روش حداقل مربعات جزئی و نرم افزاری PLS جهت بررسی آزمون فرضیات و صحت مدل استفاده شده است. PLS نگرشی مبتنی بر واریانس است که در مقایسه با تکنیک‌های مشابه

معادلات ساختاری همچون لیزرل و ایمون به شروط کمتری نیاز دارد و مزیت اصلی آن این است که در مقایسه با مدلسازی با لیزرل به تعداد کمتری نمونه نیاز دارد.

یافته‌های پژوهش

مدلسازی در PLS در دو مرحله انجام می‌شود در اولین مرحله، مدل اندازه‌گیری باید از طریق تحلیل‌های پایایی و روایی بررسی گردد و در مرحله دوم مدل ساختاری به وسیله‌ی برآورد مسیر بین متغیرها و تعیین شاخص‌های برازش مدل تحلیل می‌شود.

مرحله اول: مدل اندازه‌گیری

آزمون مدل اندازه‌گیری مربوط به بررسی روایی و پایایی ابزارهای اندازه‌گیری است. برای ارزیابی روایی هم‌گرا از معیار AVE (میانگین واریانس استخراج شده) و CR (پایایی مرکب) استفاده شد که نتایج این معیار برای ۴ متغیر پژوهش در جدول ۱ نشان داده شده است. پایایی مرکب بالاتر از ۰,۷ و میانگین واریانس بالاتر از ۰,۵، دو شرط لازم برای اعتبار هم‌گرا و هم‌بستگی سازه‌هاست. همانطور که از جدول ۱ مشخص است تمام مقادیر پایایی مرکب بالاتر از ۰,۷ و مقادیر مربوط به میانگین واریانس بالاتر از ۰,۵ است و این مطلب موید آن است که روایی هم‌گرایی پرسش‌نامه حاضر در حد قابل قبولی است.

جهت بررسی پایایی پرسشنامه نیز روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. اگر مقدار آلفای کرونباخ از ۰,۷۰ بیشتر باشد، پایایی سوالات قابل قبول است. بمنظور محاسبه پایایی پرسشنامه، نمونه اولیه شامل ۳۰ پرسشنامه پیش‌آزمون گردید و سپس با استفاده از داده‌های بدست آمده از این پرسشنامه‌ها و به کمک نرم افزار آماری SPSS برای هر کدام از متغیرهای مستقل و وابسته، پایایی محاسبه شد که به صورت جدول زیر می‌باشد. همانگونه که مشاهده می‌شود همه‌ی سوالات پرسشنامه از پایایی بالای ۰,۷۰ برخوردار هستند، که نشانگر درجه پایایی و قابلیت اعتماد بالای پرسشنامه است. با توجه به نتایج جدول ۱ می‌توان دید پایایی پرسشنامه تایید شده است. علاوه بر آلفای کرونباخ از پایایی شاخص نیز جهت بررسی پایایی پرسشنامه استفاده شده است. پایایی شاخص نیز با سنجش بارهای عاملی از طریق محاسبه مقدار هم‌بستگی شاخص‌های یک سازه با آن سازه محاسبه می‌گردد که اگر این مقدار برابر یا بیشتر از ۰,۳ شود موید این مطلب است که پایایی در مورد آن مدل اندازه‌گیری مورد قبول است. ولی اگر مقدار بار عاملی میان یک سوال و بعد مربوطه کمتر از ۰,۳ شود، می‌توان آن سوال را از مدل تجزیه و تحلیل‌های بعدی حذف کرد. همانطور که در شکل ۱ و ۲ مشاهده می‌شود، تمام مقادیر بارهای عاملی میان سازه‌ها و سوالات بیشتر از ۰,۳ است که هم‌بستگی بالایی را نشان می‌دهد.

جدول ۱. بررسی روایی و پایایی سوالات پرسشنامه

متغیرها	AVE	CR	آلفای کرونباخ
خلاقیت علمی	۰,۵۷۱	۰,۹۰۲	۰,۸۷۲
سرمایه فکری	۰,۵۵۰	۰,۸۹۴	۰,۸۶۱
مدیریت دانش	۰,۵۷۸	۰,۹۲۵	۰,۹۰۸

روایی واگرا

روایی واگرا سومین معیار سنجش برازش مدل‌های اندازه‌گیری در روش PLS است. روایی واگرا به همبستگی پایین گویه‌های یک متغیر پنهان با سایر متغیرهای پنهان اشاره دارد. براساس روش پیشنهادی فورنل و لارکر (۱۹۸۱) روایی واگرا وقتی در سطح قابل قبول است که جذر AVE برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل باشد. بر این اساس روایی واگرای قابل قبول یک مدل اندازه‌گیری حاکی از آن است که یک سازه در مدل تعامل بیشتری با شاخص‌های خود دارد تا با سازه‌های دیگر. در روش PLS، این امر به وسیله یک ماتریس صورت می‌گیرد که خانه‌های این ماتریس حاوی مقادیر ضرایب همبستگی بین سازه‌ها و قطر اصلی ماتریس جذر مقادیر AVE مربوط به هر سازه است. ماتریس روایی واگرا در جدول ۲ ارائه شده است. همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می‌کنید، جذر AVE که برای هر سازه گزارش شده است (قطر اصلی) از همبستگی آن با سایر سازه‌های مدل بیشتر است که این موضوع بیانگر روایی واگرای قابل قبول برای مدل‌های اندازه‌گیری است. پس از اطمینان از مدل‌های اندازه‌گیری از طریق آزمون پایایی، روایی همگرا و روایی واگرا، می‌توان نتایج حاصل از مدل بیرونی را ارائه کرد.

جدول ۲. ماتریس سنجش روایی واگرا

مدیریت دانش	سرمایه فکری	خلاقیت علمی	
		۰,۷۵۶	خلاقیت علمی
	۰,۷۴۲	۰,۵۹۳	سرمایه فکری
۰,۷۶۰	۰,۶۸۵	۰,۵۱۸	مدیریت دانش

بررسی نیکویی برازش مدل

جدول ۳. شاخص‌های نیکویی برازش بدست آمده

GOF	شاخص Q^2	شاخص R^2	ابعاد
۰,۷۵۸	۰,۴۳	۰,۸۳۳	خلاقیت علمی
	۰,۴۲	۰,۶۱۶	سرمایه فکری
	۰,۳۸	---	مدیریت دانش

ضریب تعیین نشان از تاثیر متغیر برون‌زا بر متغیر درون‌زا دارد. این معیار قابلیت کاهش خطاها در مدل اندازه‌گیری و افزایش واریانس بین سازه و شاخص‌ها را دارد و صرفاً در PLS کنترل می‌شود. سه مقدار ۰,۱۰، ۰,۲۲ و ۰,۵۷ به عنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی برای شدت رابطه شده‌اند که با توجه به مقدار ضریب تعیین بدست آمده از جدول ۴، مقدار ضریب تعیین متغیرهای درون‌زا در حد قابل قبولی است.

کیفیت مدل ساختاری توسط شاخص قدرت پیش‌بینی (Q^2) محاسبه می‌گردد. هدف این شاخص بررسی توانایی مدل ساختاری در پیش‌بینی به روش چشم پوشی می‌باشد که براساس این ملاک مدل باید نشان‌گرهای متغیرهای مکنون درون را انعکاسی را پیش‌بینی کند. در مورد شدت قدرت پیش‌بینی مدل سه مقدار ۰,۰۲، ۰,۱۵ و ۰,۳۵ را بعنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی تعیین نموده‌اند که با توجه به میزان بدست آمده برای تمامی متغیرهای جدول فوق این میزان قابل قبول است.

معیار نیکویی برازش (GOF) مربوط به بخش کلی مدل‌های معادلات ساختاری است که پس از بررسی بخش اندازه-گیری و بخش ساختاری مدل کلی پژوهش خود، برازش کلی را نیز کنترل نماید و سه مقدار ۰,۰۱ و ۰,۲۵ و ۰,۳۶ را بعنوان مقادیر ضعیف، متوسط و قوی معرفی شدند؛ که با محاسبه‌ی مدل مقدار قوی برازش شد.

مرحله دوم: مدل ساختاری و آزمون فرضیات پاسخ به فرضیه‌های پژوهش

جدول ۵. بررسی نتایج فرضیه‌های پژوهش

فرضیه‌ها	ضریب مسیر استاندارد شده	آماره t	معناداری	رد یا تایید فرضیه
سرمایه فکری -> خلاقیت علمی	۰,۶۵۳	۵,۵۵	۰,۰۰۰	تایید فرضیه
مدیریت دانش -> خلاقیت علمی	۰,۳۰۵	۲,۶۴	۰,۰۰۰	تایید فرضیه
مدیریت دانش -> سرمایه فکری	۰,۷۸۵	۱۳,۶۰	۰,۰۰۰	تایید فرضیه
مدیریت دانش -> سرمایه فکری -> خلاقیت علمی	۰,۵۱۳	۵,۶۴	۰,۰۰۰	تایید فرضیه

نتایج جدول نشان می‌دهد که تمامی مسیرهای فرض شده در مدل پژوهش از نظر آماری معنادار هستند و مقدار احتمال (P-value) برای همه روابط کمتر از ۰,۰۰۱ گزارش شده است. این امر نشان می‌دهد که تمامی فرضیه‌های مطرح شده تأیید شده‌اند. تفسیر تک‌تک روابط به شرح زیر است:

سرمایه فکری -> خلاقیت علمی

ضریب مسیر ۰,۶۵۳ و آماره t برابر با ۵,۵۵ نشان می‌دهد که سرمایه فکری اثر بسیار قوی و مثبت بر خلاقیت علمی دارد. به بیان دیگر، هرچه سطح سرمایه فکری دانشجویان (شامل سرمایه انسانی، ساختاری و ارتباطی) افزایش یابد، میزان خلاقیت علمی آنها نیز به‌طور قابل توجهی بیشتر می‌شود. این مقدار ضریب مسیر نشان‌دهنده تأثیرگذاری قوی این متغیر است.

مدیریت دانش -> خلاقیت علمی

ضریب مسیر ۰,۳۰۵ و آماره t معادل ۲,۶۴ نشان می‌دهد که مدیریت دانش نیز اثر مثبت و معناداری بر خلاقیت علمی دارد، اما شدت این تأثیر نسبت به تأثیر سرمایه فکری کمتر است. این نتیجه بیانگر آن است که توانایی ایجاد، ذخیره، به اشتراک گذاری و به کارگیری دانش می‌تواند باعث ارتقای خلاقیت علمی شود، اما نقش آن به تنهایی متوسط است.

مدیریت دانش -> سرمایه فکری

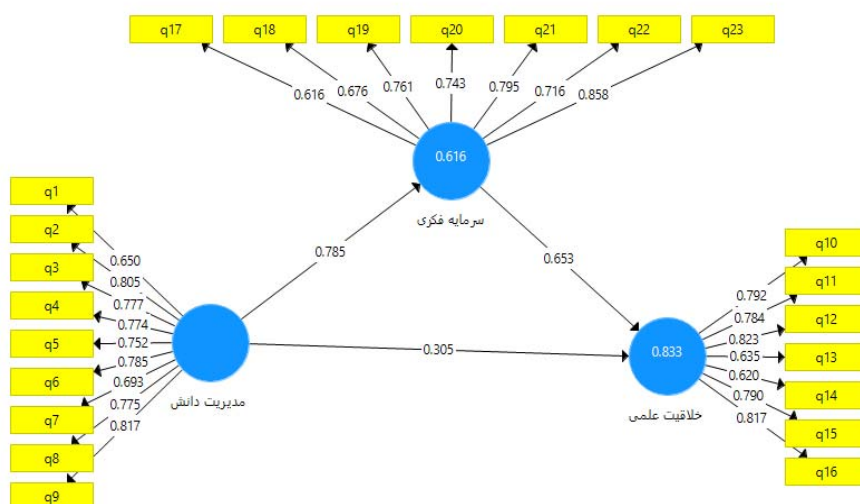
ضریب مسیر بسیار بالای ۰,۷۸۵ همراه با آماره t برابر ۱۳,۶۰ نشان‌دهنده رابطه‌ای بسیار قوی و معنادار بین مدیریت دانش و سرمایه فکری است. این نتیجه نشان می‌دهد که مدیریت دانش یکی از مهم‌ترین عوامل تقویت‌کننده سرمایه فکری دانشجویان است. بدین معنا که با بهبود فرایندهای مدیریت دانش، سطح دانش، ساختارها و تعاملات علمی (سرمایه فکری) به طور چشمگیری ارتقا می‌یابد.

اثر غیرمستقیم مدیریت دانش بر خلاقیت علمی از طریق سرمایه فکری

ضریب مسیر ۰,۵۱۳ و آماره t معادل ۵,۶۴ نشان‌دهنده آن است که مدیریت دانش علاوه بر اثر مستقیم خود، از طریق سرمایه فکری نیز اثر غیرمستقیم و بسیار معنادار بر خلاقیت علمی دارد. این اثر غیرمستقیم حتی قوی‌تر از اثر مستقیم مدیریت دانش بر خلاقیت علمی است.

بنابراین، سرمایه فکری نقش میانجی قدرتمند در این رابطه دارد و نشان می‌دهد بخش زیادی از تأثیر مدیریت دانش بر خلاقیت علمی از طریق سرمایه فکری منتقل می‌شود.

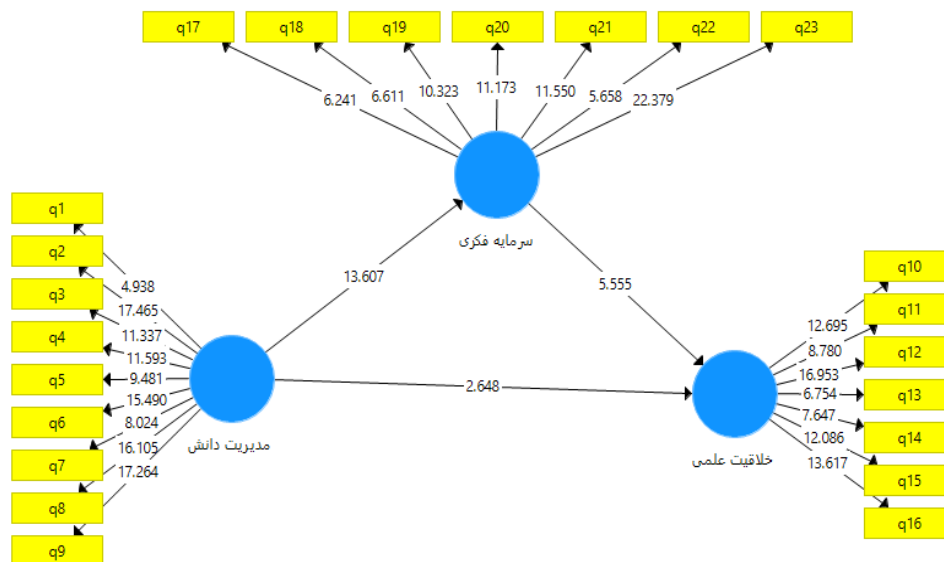
مدل تحلیل مسیر برای فرضیات پژوهش

شکل ۱. تحلیل عاملی تاییدی با حداقل مربعات جزئی

سنجش مدل ساختاری اعداد معناداری

اصلی ترین معیار برای سنجش رابطه میان سازه‌ها در مدل، اعداد معناداری t می‌باشد. در صورتی که مقدار این اعداد از ۱/۹۶ بیشتر شود نشان از صحت رابطه میان سازه‌ها و در نتیجه تایید فرضیه‌های پژوهش در سطح ۹۵ درصد اطمینان است.

شکل ۲. تحلیل عاملی تاییدی (آماره t -value)

بحث و نتیجه گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که مدیریت دانش و سرمایه فکری نقش مهمی در تبیین خلاقیت علمی دانشجویان دارند و روابط میان متغیرهای مورد بررسی از نظر آماری معنادار است. یافته‌ها حاکی از آن بود که سرمایه فکری تأثیر مثبت و نسبتاً قوی بر خلاقیت علمی دارد؛ به این معنا که هرچه سطح دانش، مهارت‌ها، تجربیات و تعاملات علمی دانشجویان افزایش یابد، زمینه برای بروز ایده‌های نو و تولید علمی خلاقانه بیشتر فراهم می‌شود. در محیط‌های دانشگاهی، سرمایه فکری می‌تواند به‌عنوان بستری برای پرورش تفکر انتقادی، تبادل دیدگاه‌ها و شکل‌گیری رویکردهای نو در تحلیل علمی عمل کند. بنابراین تقویت مؤلفه‌های سرمایه فکری، به‌ویژه سرمایه انسانی و ارتباطی، می‌تواند به ارتقای توان خلاقانه دانشجویان کمک کند.

از سوی دیگر، نتایج نشان داد که مدیریت دانش نیز تأثیر مثبت و معناداری بر خلاقیت علمی دارد. این یافته بیانگر آن است که فرایندهایی نظیر خلق دانش، ذخیره‌سازی، اشتراک‌گذاری و به‌کارگیری دانش می‌توانند زمینه شکل‌گیری ایده‌های نو و نوآوری علمی را در میان دانشجویان تقویت کنند. زمانی که دانشجویان در محیطی قرار گیرند که در آن تبادل دانش، دسترسی به منابع علمی و تعاملات فکری تسهیل شده باشد، احتمال بروز خلاقیت علمی افزایش می‌یابد. همچنین نتایج نشان داد که مدیریت دانش تأثیر بسیار قوی و معناداری بر سرمایه فکری دارد؛ به این معنا که تقویت سازوکارهای مدیریت دانش می‌تواند موجب افزایش سطح سرمایه انسانی، ساختاری و ارتباطی در محیط دانشگاه شود. در چنین شرایطی دانش موجود در محیط دانشگاهی به‌صورت مؤثرتر سازمان‌دهی و منتقل می‌شود و همین امر به تقویت ظرفیت‌های فکری و علمی افراد می‌انجامد.

یکی از مهم‌ترین یافته‌های این پژوهش تأیید نقش میانجی سرمایه فکری در رابطه بین مدیریت دانش و خلاقیت علمی بود. نتایج نشان داد که مدیریت دانش علاوه بر اثر مستقیم بر خلاقیت علمی، از طریق تقویت سرمایه فکری نیز می‌تواند به افزایش خلاقیت علمی منجر شود. در واقع بخش قابل توجهی از تأثیر مدیریت دانش بر خلاقیت علمی از طریق توسعه سرمایه فکری منتقل می‌شود. این موضوع نشان می‌دهد که اگرچه مدیریت دانش بستر دسترسی و تبادل اطلاعات را فراهم می‌کند، اما تبدیل این دانش به ایده‌های خلاقانه تا حد زیادی وابسته به سطح سرمایه فکری افراد و محیط علمی است.

یافته‌های این پژوهش با نتایج مطالعات پیشین نیز همسو است. نتایج این تحقیق با پژوهش (Najafi, 2020) همخوانی دارد؛ زیرا در آن پژوهش نیز رابطه مثبت و معناداری میان مدیریت دانش و خلاقیت گزارش شده است و نشان داده شد که مدیریت دانش می‌تواند به ارتقای خلاقیت و یادگیری سازمانی کمک کند. همچنین نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های (Hosseini, 2019) همسو است؛ زیرا وی نیز نشان داد که ابعاد مختلف مدیریت دانش تأثیر مثبت و معناداری بر ابعاد سرمایه فکری دارند و فرایندهایی مانند خلق دانش، تسهیم دانش و کاربرد دانش موجب تقویت سرمایه انسانی، ساختاری و ارتباطی می‌شوند. علاوه بر این، یافته‌های این پژوهش با نتایج (Jafari & Azmoon, 2016) نیز تا حدودی همخوانی دارد؛ چرا که آنان نیز به نقش عوامل دانشی و فناوری اطلاعات در تقویت مدیریت دانش و مهارت‌های ارتباطی اشاره کرده‌اند که می‌تواند به توسعه ظرفیت‌های علمی و یادگیری منجر شود.

نتایج این پژوهش همچنین با یافته‌های (Bathae & Torkiantabar, 2015) همسو است. آنان نشان دادند که رفتار اطلاع‌یابی دانشجویان با مؤلفه‌های مختلف خلاقیت رابطه مثبت و معناداری دارد. این موضوع بیانگر آن است که دسترسی به اطلاعات، جست‌وجوی فعالانه دانش و تعامل با منابع علمی می‌تواند زمینه‌ساز بروز خلاقیت باشد؛ موضوعی که با نقش مدیریت دانش در تسهیل جریان دانش و ارتقای خلاقیت علمی همخوانی دارد. در سطح پژوهش‌های بین‌المللی نیز یافته‌های این تحقیق با نتایج پژوهش (Akbar, 2019) همسو است؛ زیرا وی نیز به وجود رابطه مثبت میان رویه‌های مدیریت دانش و خلاقیت در مؤسسات آموزش عالی اشاره کرده و نشان داده است که سازمان‌هایی با نظام‌های مدیریت دانش قوی‌تر، از سطح خلاقیت علمی بالاتری برخوردارند. همچنین نتایج این پژوهش تا حدودی با یافته‌های (Adeinat & Abdulfatah, 2019) قابل تبیین است؛ زیرا آنان نیز نشان دادند که فرهنگ سازمانی و فضای دانشگاهی می‌تواند بر فرایندهای ایجاد و تبادل دانش اثرگذار باشد و این فرایندها زمینه‌ساز نوآوری و خلاقیت در محیط‌های علمی هستند. افزون بر این، نتایج این پژوهش با یافته‌های (Munir, 2016) نیز همسو است که نشان داد خلاقیت و توانمندی‌های فردی می‌توانند به بهبود رفتارهای خلاقانه در محیط آموزشی منجر شوند.

با توجه به نتایج پژوهش می‌توان چند پیشنهاد کاربردی ارائه کرد. نخست آنکه دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی با تقویت زیرساخت‌های مدیریت دانش، از جمله ایجاد بانک‌های اطلاعاتی علمی، سامانه‌های اشتراک دانش و فضاهای تعاملی علمی، زمینه تبادل دانش میان دانشجویان و استادان را فراهم کنند. دوم آنکه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی به گونه‌ای طراحی شوند که مهارت‌های پژوهشی، تفکر انتقادی و توانایی تولید ایده‌های نو در دانشجویان تقویت شود تا سرمایه انسانی آنان ارتقا یابد. همچنین توسعه شبکه‌های علمی، برگزاری نشست‌های علمی، کارگاه‌های پژوهشی و فعالیت‌های گروهی می‌تواند به تقویت سرمایه ارتباطی دانشجویان کمک کند. در نهایت، ایجاد فضای علمی حمایتی در

دانشگاه‌ها که در آن خلاقیت، نوآوری و تبادل آزادانه ایده‌ها مورد تشویق قرار گیرد، می‌تواند نقش مهمی در افزایش سرمایه فکری و در نتیجه ارتقای خلاقیت علمی دانشجویان ایفا کند.

Reference

- Azimi, H., Morshedi, A., & Abbasi, D. (2020). The role of organizational learning and business processes in the knowledge-based performance of organizations (Case study: Zanjan Tax Administration and Bojnourd Industry and Mining Organization). *Strategic Management of Organizational Knowledge*, 3(2), 167–209. <https://doi.org/10.47176/SMOK.2020.1117>. (in Persian)
- Adeinat, I. M., & Abdulfatah, F. H. (2019). Organizational culture and knowledge management processes: case study in a public university. *VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems*, 49(1), 35-53.
- Bathae, S. S., & Torkiantabar, M. (2015). The relationship between information-seeking behavior and components of creativity among students of Islamic Azad University, Dorud Branch. *Innovations in Educational Management*, 10(3), 37–49. <https://doi.org/20.1001.1.20081138.1394.10.3.3.8>. (in Persian)
- Bahramzadeh, S. (2019). Explaining the relationship between creativity and human resource empowerment in the education system of Kashan city. *Journal of Management and Educational Perspective*, 1(2), 71–86. <https://doi.org/10.22034/jmep.2020.227901.1009>. (in Persian)
- Ali Mohammadi, Gh., Jabbari, N., & Niyaz Azeri, K. (2020). Professional empowerment of farhangian university graduates in emerging skills horizon. *Educational and Educational Studies*, 9(2), 231-264. (in Persian)
- Akby, D. (2019). The relationship between knowledge management practices and creativity in higher education. *International Education Review*, 10(4), 319-335 <http://dx.doi.org/10.17533/udea.iee.v36n3e05>
- Chen, C. J., Liu, T. C., Chu, M. A., & Hsiao, Y. C. (2014). "Intellectual capital and new product development. *Journal of Engineering and Technology Management*", 33, 154-173.
- Hebibi, Lokman & Raimi, Naser & Milicicevic, Raica. (2019). "Knowledge Management and the Importance of Knowledge Management for the Organizations Performance," *Ekonomika, Journal for Economic Theory and Practice and Social Issues*, Society of Economists Ekonomika, Nis, Serbia, vol. 65(1), DOI: 10.22004/ag.econ.290233. (in Persian)
- Hosseini, M. (2019). The effect of knowledge management on organizational citizenship behavior with regard to the mediating role of organizational wisdom. Master's thesis, Miedad Higher Education Institute. (in Persian)
- Jalalian, A. (2019). Examining the effect of knowledge management on innovation with the mediating role of social capital and intellectual capital. Master's thesis, Payam Higher Education Institute, Golpayegan. (in Persian)
- Jafari, S., & Azmoon, J. (2016). The relationship between information technology, knowledge management, and communication skills of physical education teachers. *Scientific Quarterly Journal of Communication Management in Sport Media*, 3(3), 11–25. (in Persian)
- Łataś, R., & Walasek, D. (2016). Intellectual capital within the project management. *Procedia Engineering*, 153, 384-391
- Masic Branislav, Nestic Sandra, Nikolić Davor, & Dželetović Milenko. (2017). Evolution of knowledge management. *Economics institute, Belgrade*, 45(2): 127-147. <http://dx.doi.org/10.5937/industrija45-13201>
- Munir, F. (2016). Mist Frequent theaching Styles And Student Learning Strategles Public High Schools of Lahore, Pakistan,. *Science International*, 28(2).
- Najafi, S. (2020). Developing a relational model of knowledge management, creativity, and organizational learning among physical education teachers in Rudan County. Master's thesis in Educational Sciences (Human Resource Education and Development), Payame Noor University, Mehriz. (in Persian)

- Rahnaward-Ahan, F., & Mohammadi, A. (2009). Identifying the key success factors of knowledge management systems in faculties and higher education centers in Tehran. *Information Technology Management*, *1*(3), 37–52. Retrieved from <https://sid.ir/paper/140398/fa>. (in Persian)
- Samiei Zafarghandi, M., & Aghakathiri, N. (2017). The contribution of intellectual capital and knowledge management to teachers' learning. *Family and Research Quarterly*, *35*(1), 10–87. (in Persian)
- Taheri Barmaei, A., Kavousi, D., & Nabeei, H. (2020). The relationship between university culture and students' creativity and innovation at Islamic Azad University, Birjand Branch during the academic year 2019–2020. *Journal of New Researches in Education*, *1*(1), 29–37. (in Persian)
- Ozkan, N., Cakan, S., & Kayacan, M. (2017). Intellectual capital and financial performance: A study of the Turkish Banking Sector. *Borsa Istanbul Review*, *17*(3), 190-198.